

17. august 2012

9. marts 2012

UKA 2012/126

UPA 2012/126

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiupparput:

Kalaallit Nunaanni suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 27, 30.oktober 1992-imeersup piunasaqaatitigut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiusseqqullugit, imatut § 6, imm. 3 ullut 14-iniit ullut 30-nut sivitsorneqarnissaa Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Siumup Inatsisartuni ilaasortaaitai)

Tunngavilersuut:

Qularutigineqassanngilaq nunatta avataaniit kikkulluunniit piunasaqaatinik naammassinnissimallutik nunatsinnut suliarterniartut Siumup tikilluaqqummagit. Politikkimili sulinitsinni maani nunami innuttaasut pingaarnerutillugit illersorlugillu soorunami sulisussaavugut. Taakkuuppummi uagutsinnit sullinneqarumallutik piginnaatitsissummik uagutsinnut tunisisimasut.

Ukiuni makkunani nunatsinni aatsitassarsiorfiit annertuut suliluunniit aallartinngitsut, nunaqavissut sulisinnaagaluit nunatta avataaneersunit suliffissatigut inangerneqaraluttuinnarfianni, politikkikkut pissutissaqarpugut nunaqavissut ilinnigaqarsimasut ilinniagaqarsimanngitsullu illersorniarlugit inatsisitigut sukaterissalluta. Innuttaasummi suliffeqanngitsut inuiaqatigiinni akissaqartinngilagut, taamaattumik suliffissatigut salliutinneqartuaannarnissaat politikkikkut qulakkeertariaqarparput.

2011-ip naanerani nunatsinni suliffissaaleqisutut 3.275-it allatsisimapput. Ukioq naallugu agguaqatigiissillugu qaamammut 2.794-it suliffissaaleqisimallutik. Taamak amerlatigisunik suliffissaaleqisoqaraluartoq, nunatta avataaniit sulinissaminnik kommunini sisamaasuni 2011-imi akuerineqarsimasut katillugit 365-inik amerlassuseqarsimapput. Akuerineqarsimasunit taakkunanga sulisussatut tikisineqarsimasunik pinngitsoorneqarsinnaanngitsunik ilaqartut sorunami ilisimavarput. Taamatutaaq takusinnaavarput pinngitsoorneqarsinnaagaluartunik, tassa nunaqavissut suliffigisinnaasaraluannik tikisitat aamma sulisinneqartut. Naak inatsimmi allassimagaluartoq tikisinniagaq akuerineqarsinnaasooq nunatsinni sulisinnaasumik aatsaat nunatta iluaniit pissarsisinnaanngikkaanni.

Ilisimavarput suliffeqarfimmik ingerlatsiniaraanni sulisut suliaminnut pikkorissut, suliffimmut tunniusimasut piffissamillu ataqqinnittut sulisorineqarnissaat sulisitsisunut pingaaruteqartorujussuusoq. Ilisimavarput sulisut taamaattut pissarsiariniartarneri nunatsinni ilaatigut annertuumik ajornartorsiutaasarneri pissutigalugit suliffeqarfiit tikisitsisariaqartarmata. Ajornartorsiulli sulisussanik avataaniit tikisitsiinnartarnikkut qaangerneqarsinnaanngilaq. Ungasinnerusoq isigalugu sulinerup, pisortanit ikiorsiissutunit pisartagaqarluni suliffeqannginnermit imminut akilersinnaanerulernissaanik sukaterinikkut ajornartorsiut millisarneqarsinnaasutut

Siumumiit isumaqarfigaarput. (Akileraartarneq Atugarissaarnerlu pillugit isumalioqatigiissitap innersuussutaa takuuk).

Suliffeqarnermut tunngasuni sukaterisoqarneratigut sulinissaq sulinnginnissamiit kajungernerulerumaartoq naatsorsuutigaarput, tamatumalu soorunami kingunerissavaa suliffimmut tunniusimanagerulerneq.

Tassami ilumoorsinnaasariaqanngikkaluarpoq, iggavinni ikiortit, eqqiaaneq allaalluunnimmi imerniartarfinni/neriniartarfinni kavaajalerinerluunniit nunaqavissut allaat namminneq sularisinnaajunnaarsimassagunikku. Taamaattoqarsinnaasariaqanngikkaluarpoq.

Nunap aqutsisui namminiilivinnissamik kissaateqartut, innuttani amerlanerusut sulilernissaat piumasarigunuk, taava suliassanik kivitsisinnaasunngorlugit piginnaangorsarneqarnissaat aqutsissiuuttariaqarpaat. Tamannalu anguneqarsinnaavoq suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu inatsimmik sukaterinikkut nakkutiginnilluarnikkullu.

Nunaqavissormi suliassaminik inangerneqarsimatilluni atorumaneqaranilu piginnaangorsarneqarsinnaanngilaq. Tamatumani aamma ilinniagaqarsimagaluarlutik suliffissaaleqisut pineqarput.

Ugguuna siunnersuutikkut ajornartorsiut tamakkiisumik aaqiivigineqarsinnaagunangimmat, ilanngullugu Naalakkersuisunut piumasaraarput, sulisussatut tikisinniagaq, kalaallimik inummilluunniit immikkut ittumik Kalaallit Nunaannut attuumassuteqartumik ilumut pissarsisisoqarsinnaanngikkaangat aatsaat akuersissuteqartoqartarnissaanik inatsisikkut piumasaqaataasoq, qanoq isilluni kommunit eqquutsissinnaaneraat/sukateriffigisinnaaneraat ilanngullugu misissussagaat.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassat:

Siunnersuutip siunertaanik piviusunngortitsinermi Namminersorlutik Oqartussat allaffissornikkut isumalluutininik atuinissaat pisariaqalersissavaa, inatsimmimmi allanngineq allaffeqarfimmit sularineqasaaq kingornalu siunnersuutigineqartoq attuumassutilinnut tusarniaassutigineqassalluni. Nutserisitsinissamut inatsisilerinikkut sulisaqarnermut il.il. aningaasanik isumalluutininik atuisoqasaaq. Aningaasartuutit ataatsimoortut annerpaamik ukioq ataaseq suliap sisamararterutaatut naleqassagatinneqartut katillugit 125.000 kr-inik naleqassagatinneqarput.

Illuatugaagulli nunaqavissut sulisorinerulernerisigut Pisortat isumaginninnermut aningaasartuutaannik millisaaqataasinnaassaaq, aningaasallu nunatta iluani kaaviaartinneqaannarnissaat ilimanaateqarnerussalluni.

Inuiaqatigiinnut inuussutissarsiutinullu kingunerisassai:

Siunnersuut inuiaqatigiinnut pitsaasumik kinguneqssasoq ilimagineqarpoq, siunnersuutimmi inuit amerlanerusut sulilernissaannik kinguneqarnissaa ilimagineqarmat. Imaangitsoq suliffiit amerlinerisigut, kisianni atorfiit nunatta avataaniit inuttalerneqaratik nunaqavissunik inuttalerneqarnerisigut.

Siunissami sulinerup suliffeqannginnermik imminut akilersinnaanerulerneranik politikkikkut qanoq iliuuseqartoqarneratigut, inuussutissarsiutilinnut annertunerusumik ajortumik kinguneqassanngilaq. Sulisitsisut soorunami periarfissariauannassavaat sulisussanik nunatta iluaniit pissarsiarisinaanngisaminnik avataaniit pissarsiniartarnissartik.